

KALİTE ARTIŞLARI VE ENFLASYON: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Yavuz Arslan ve Evren Ceritoğlu*

ABSTRACT In this study, average quality growth and upward inflation bias are estimated for a set of 51 goods by using six waves of TURKSTAT Household Budget Surveys from 2003 to 2008 and consumer prices in Turkey. Using instrumental variables approach suggested by Bils and Klenow (2001), the annual average quality growth for these items over this period is estimated to be 3.88 percent, of which 2.03 percentage points have shown up as in consumer price inflation.

QUALITY GROWTH VERSUS INFLATION IN TURKEY

JEL D12, E31

Keywords Inflation rates, Quality bias

öz Bu çalışmada, 2003 ile 2008 yılları arasındaki TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri ve tüketici fiyatları kullanılarak Türkiye’de 51 ürün için ortalama kalite artışları ve enflasyon yanlışlığı tahmin edilmektedir. Bils ve Klenow (2001) tarafından önerilen araç değişkenler yöntemi kullanılarak elde edilen sonuçlara göre, seçilen dönem ve ürünler için Türkiye’de yıllık ortalama kalite artışları yüzde 3,88 olarak tahmin edilirken, bu kalite artışlarının yüzde 2,03 puanlık kısmının tüketici fiyatlarına enflasyon olarak yansdığı gözlenmektedir.

JEL D12, E31

Anahtar Kelimeler Enflasyon oranları, Kalite yanlışlığı

* Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Araştırma ve Para Politikası Genel Müdürlüğü, İstiklal Cad.10, 06100-Ankara, Türkiye ▪ **ARSLAN:** yavuz.arslan@tcmb.gov.tr ▪ **CERİTOĞLU:** evren.ceritoglu@tcmb.gov.tr ▪ Çalışmada sunulan görüşler yazarlara ait olup, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nı veya çalışanlarını bağlayıcı nitelik taşımaz.

1. Giriş

Bu çalışmanın amacı hanehalkının gelir düzeyinin artmasına bağlı olarak daha kaliteli dayanıklı tüketim malları satın almayı tercih etmesinin tüketici fiyatları enflasyonu üzerindeki etkisini araştırmaktır. Hanehalkının daha kaliteli dayanıklı tüketim malları satın almayı tercih etmesi, özellikle yüksek büyüme sergileyen gelişmekte olan ülkelerde kalite değişimlerinin fiyat endekslerine yansıtılmasındaki güçlükler nedeniyle enflasyonun gerçekte olduğundan daha yüksek ölçülmesine neden olabilmektedir.¹

Farklı ülkeler, kalite artışlarının tüketici fiyatları enflasyonu üzerindeki etkisinin kontrol edilmesi için çeşitli yöntemler kullanmaktadır. Örneğin, tüketici fiyatları endeksinde yer alan ürünler için sabit ağırlıklar kullanılması pasif bir düzeltme sağlamaktadır. Ancak, hem endeks içindeki ürünlerin sürekli olarak değişmesi hem de ürünlerin kalitelerinin artması kalite artışlarının tüketici fiyatları enflasyon oranları üzerindeki etkisinin tümüyle kontrol edilmesini engellemektedir.² Örneğin, Bils ve Klenow (2001) Amerika Birleşik Devletleri ekonomisi için ölçülen tüketici fiyatları enflasyon oranlarındaki kalite yanlılığının kontrol edilemeyen kısmının 2,2 yüzde puan olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Carvalho ve Chamon (2008) çalışmasında, ekonomik yapısı Türkiye ile benzerlik gösteren Brezilya ve Meksika için enflasyon seviyesindeki kalite yanlılığının yaklaşık 3 yüzde puan olduğu tahmin edilmektedir.

Bu çalışmada, 51 ürün için, Türkiye ekonomisinde 2003-2008 yılları arasında gözlenen kalite artışlarının enflasyon üzerindeki etkisi TÜİK tarafından hazırlanan Hanehalkı Bütçe Anketleri verileri kullanılarak incelenmektedir.³ Söz konusu dönem, Türkiye ekonomisi için iki nedenden dolayı önemlidir. İlk olarak, bu dönemde Türkiye ekonomisi hızlı bir büyüme performansı sergilemiş ve kişi başına düşen milli gelir yüksek oranda artmıştır. İkinci olarak, bu dönem içerisinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) enflasyon hedeflemesi politikası uygulamasına

¹ Literatürde tüketici fiyatları enflasyon oranlarının ölçülmesinde karşılaşılan engeller arasında kalite yanlılığına ek olarak alışveriş merkezi yanlılığı, yeni ürün yanlılığı ve ikame yanlılığı tartışılmıştır. Daha ayrıntılı bilgi için Yörükoğlu (2010) çalışmasına bakılabilir.

² Bu çalışmada daha kaliteli dayanıklı tüketim mallarının temelde daha pahalı ürünler olduğu varsayılmaktadır.

³ TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri birbirini izleyen yatay-kesit anketler olarak tanımlanmaktadır. Ancak, aynı fertleri ve haneleri yıllar içinde izlemedikleri için hanehalkı bütçe anketlerinin panel boyutu bulunmamaktadır.

geçmiştir. Diğer bir ifadeyle, incelenen dönemde artan hanehalkı gelir düzeyinin daha kaliteli dayanıklı tüketim malı satın alma eğilimini desteklediği, dolayısıyla hesaplanan enflasyon endekslerinde kalite yanlılığını artırdığı düşünülebilir. Söz konusu durum, enflasyon hedeflemesi uygulaması çerçevesinde Merkez Bankası'nın hedeflerini görel olarak daha yüksek belirlemesine neden olabilir.⁴

2. Model ve Ekonometrik Tahminler

Bu çalışmada, Bils ve Klenow (2001) tarafından önerilen modelden ve ekonometrik tahmin yöntemlerinden yararlanılmıştır. Söz konusu çalışmadaki uygulamaya benzer bir biçimde gözlem sayıları yeterli olan ve tahmin edilen kalite eğitim katsayılarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu 51 ürün seçilmiştir. TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verilerine göre, bu 51 ürün 2003–2008 dönemi için hanehalkı toplam gıda dışı tüketim harcamalarının yüzde 30,5'i gibi önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (Tablo 1).

Bu çalışmada, hanehalkının gelir düzeyi yükseldiği zaman daha kaliteli ve dolayısıyla daha pahalı dayanıklı tüketim malları satın almayı tercih edeceği varsayımı yapılmaktadır. Bu bağlamda, hanehalkı gelir düzeyi ile hanehalkı tarafından satın alınan dayanıklı tüketim mallarının kalitesi arasında güçlü bir ilişki olması gerekmektedir. Bu ilişkiyi gösteren kalite Engel eğrisi, (1) numaralı denklemde sunulmaktadır:⁵

$$\ln q_{i,h,t} = \theta_i \ln c_{h,t} - \sigma \theta_i \ln z_{i,t} + v_{i,h,t} \quad (1)$$

Bu denklemde, q dayanıklı tüketim malının kalitesini, c dayanıksız tüketim mallarına yönelik harcamaları, z dayanıklı tüketim malının kalitesine göre düzeltilmiş fiyatını, v hanehalkının dayanıklı tüketim mallarına yönelik tercihlerini belirleyen etkenleri göstermektedir. Ayrıca, i seçilen dayanıklı tüketim malını, h hanehalkını, t zamanı göstermektedir.

Hanehalkı gelir düzeyi yerine bir gösterge olarak hanehalkı dayanıksız tüketim malları harcamaları kullanılmıştır. Bu denklemde, hanehalkı tarafından satın alınan dayanıklı tüketim mallarının kalitesi ile dayanıksız tüketim malları için yapılan harcamalar arasındaki ilişkinin büyüklüğünü gösteren katsayı, θ , kalite eğimi olarak tanımlanmaktadır. Hanehalkı gelir düzeyi arttıkça gelir esnekliği daha yüksek ürünlere olan talebin daha fazla olması ve söz konusu ürünlerin fiyat artışlarının daha hızlı olması beklenmektedir.

⁴ Bkz. TCMB (2009).

⁵ Hanehalkı gelir düzeyi ile satın alınan dayanıklı tüketim mallarının kalitesi arasındaki ilişkiyi gösteren kalite Engel eğrisinin çıkarımı için Bils ve Klenow (2001) ile Arslan ve Ceritoğlu (2011) çalışmalarına bakınız.

Kalite eğimleri, (1) numaralı denklem ile seçilen 51 ürün ve incelenen 2003–2008 dönemi için en küçük kareler yöntemi kullanılarak ayrı ayrı tahmin edilmektedir. Ayrıca, ekonometrik tahminlerde aile yapısı, çocuk sayısı, hane reisinin yaşı ve cinsiyeti ile yıl ve kırsal (rural) kukla değişkenleri kontrol amaçlı olarak yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Seçilen Ürünlerin Harcamalar İçindeki Payları ve Kalite Eğimleri

Seçilen Ürünler	Payı (%) ⁽¹⁾	Kalite Eğimi	Seçilen Ürünler	Payı (%) ⁽¹⁾	Kalite Eğimi
Giyim	0,117	0,328 *	Yedek Parça	0,248	0,415 *
Erkek Giysi	2,415	0,857 *	Telefon	0,691	0,405 *
Kadın Giysi	2,626	0,869 *	Ses Kayıt Aletleri	0,071	0,613 *
Çocuk Giysi	1,137	0,668 *	Televizyon	0,536	0,325 *
Diğer Giyim	0,305	0,595 *	Fotoğraf Makinesi	0,098	0,292 *
Erkek Ayakkabı	0,929	0,592 *	Bilgisayar	0,381	0,222 *
Kadın Ayakkabı	0,754	0,774 *	Resim Kayıt	0,056	0,561 *
Çocuk Ayakkabı	0,400	0,555 *	Müzik Aletleri	0,014	0,876 *
Konut Bakım Ürünleri	0,993	0,662 *	Oyunlar ve Hobiler	0,143	0,944 *
Mobilya	2,061	0,500 *	Spor Malzemeleri	0,050	0,597 *
Hallılar	0,440	0,379 *	Evcil Hayvanlarla İlgili Ürünler	0,037	0,726 *
Ev içi Tekstil	0,987	0,641 *	Eğlence	0,171	0,768 *
Buzdolabı	0,581	0,194 *	Sinema	0,068	0,786 *
Çamaşır Makinesi	0,423	0,142 *	Müze	0,003	0,851 *
Fırınlar	0,172	0,269 *	Kitap	0,279	0,610 *
Klimalar	0,446	0,410 *	Gazete	0,186	0,747 *
Temizlik Ekipmanları	0,122	0,368 *	Kırtasiye	0,231	0,594 *
Elektrikli Ev Aletleri	0,196	0,171 *	Lokanta	1,552	0,893 *
Cam Eşyalar	0,311	0,510 *	Kafe	0,809	0,440 *
Sofra Takımı	0,063	0,445 *	Diğer Kişisel Bakım Eşyaları	1,671	0,851 *
Mutfak Gereçleri	0,337	0,445 *	Mücevher	1,099	0,782 *
Küçük Aletler	0,192	0,448 *	Bavul	0,172	0,609 *
Bakım Ürünleri	1,567	0,598 *	Diğer Kişisel Eşyalar	0,118	0,664 *
Tedavi Aletleri	0,171	0,555 *	Sağlık Sigortası	0,057	0,281 *
Yeni Otomobil	3,659	0,280 *	Ulaşım Sigortası	0,301	0,360 *
Bisiklet	0,071	0,381 *	Toplam	30,517	

(1) Kaynak: TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verilerinden yararlanılarak yazarlar tarafından hesaplanmıştır.

(2) Seçilen ürünlerin gıda harcamaları dışarıda bırakıldıktan sonra hanehalkı toplam tüketim harcamaları içindeki paylarını göstermektedir.

(3) Tabloda * işareti, tahmin edilen katsayıların yüzde 1 düzeyinde anlamlı olduğu durumları göstermektedir.

Dayanıklı bir tüketim malının birim fiyatı, x_i , söz konusu ürün için gerçekleştirilen yıllık ortalama hanehalkı tüketim harcaması miktarıdır. Bu yöntem ile hesaplanan birim fiyatlar kalite artışlarını içermektedir. Dayanıklı

tüketim malının birim fiyatı, kalitesinin, q_i , ve kalitesine göre düzeltilmiş fiyatının, z_i , bir fonksiyonudur. Buna bağlı olarak, her i dayanıklı tüketim malı için birim fiyat artış oranları, $\Delta \bar{x}_i$, kalite artışlarının, $\Delta \bar{q}_i$, ve kaliteye göre düzeltilmiş fiyat artış oranlarının, $\Delta \bar{z}_i$, toplamından oluşur:

$$\Delta \bar{x}_i = \Delta \bar{q}_i + \Delta \bar{z}_i \quad (2)$$

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanan tüketici fiyatları p ile ifade edilmektedir. Birim fiyatlar ile tüketici fiyatları arasındaki temel farklılık ise tüketici fiyatları toplanırken istatistik kurumunun kalite artışlarını dikkate almasıdır. $\Delta \bar{p}_i$ ile gösterilen i mal grubu fiyat artış oranı, bu mal grubunun kaliteye göre düzeltilmiş fiyatlarındaki artış, $\Delta \bar{z}_i$, ile kalite artışlarının kontrol edilemeyen kısmının, $\mu \Delta \bar{q}_i$, toplamından oluşur. Her bir mal grubu fiyat artışının kalite yanlılığı nedeni ile gerçekte olduğundan ne kadar farklı ölçüldüğü, (3) numaralı denklemde yer alan, μ parametresi ile gösterilmektedir. Eğer kalite artışları tümüyle kontrol edilebilirse ($\mu = 0$), tüketici fiyatları enflasyonu kaliteye göre düzeltilmiş fiyat artışlarına eşit olmaktadır.

$$\Delta \bar{p}_i = \Delta \bar{z}_i + \mu \Delta \bar{q}_i \quad (3)$$

Öte yandan, (2) numaralı denklemde kalite artışları sağ tarafta yalnız bırakılır ve eşitliğin sol tarafta kalan kısmı (3) numaralı denklemde kalite artışları yerine yazılırsa, i dayanıklı tüketim malının fiyat artış oranı ile aynı mal için birim fiyat artış oranı arasındaki ilişkiyi gösteren (4) numaralı denkleme ulaşılmaktadır.

$$\Delta \bar{p}_i = \mu \Delta \bar{x}_i + (1 - \mu) \Delta \bar{z}_i \quad (4)$$

Birim fiyat düzeylerini hesaplamak için öncelikle TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verileri kullanılarak seçilen 51 ürün ve her yıl için hanehalkı tarafından yapılan ortalama harcama miktarları bulunmaktadır. Hanehalkı tarafından yapılan yıllık ortalama harcama miktarları seçilen 51 ürün dışarıda bırakılarak hesaplanan o yıla ait tüketici fiyatları endeksi ile bölünmektedir.⁶ Birim fiyat artış oranları ise seçilen 51 ürün ve incelenen 2003–2008 dönemi için harcamaların yıllık ortalama yüzde değişimleri alınarak hesaplanmaktadır.

Tüketici fiyatları enflasyon oranlarını hesaplamak için ilk olarak seçilen 51 ürünün yıllık ortalama fiyat düzeyleri bulunmaktadır. Benzer biçimde, hesaplanan fiyat düzeyleri seçilen 51 ürün dışarıda bırakılarak hazırlanan o yıla ait tüketici fiyatları endeksi ile bölünmektedir. Daha sonra incelenen

⁶ Bu çalışmada, dayanıksız tüketim malları için hesaplanan tüketici fiyatları endeksi ölçüm standardı (*numeraire*) olarak kabul edilmiştir.

2003–2008 dönemi için fiyat düzeylerinin yıllık ortalama yüzde değişimleri alınarak tüketici fiyatları enflasyon oranları elde edilmektedir.

Yukarıda gösterilen (1) numaralı denklemin zamana göre değişimi alınır, (5) numaralı denkleme ulaşılmaktadır. Bu denklem, dayanıklı tüketim mallarının kalite artışları, $\Delta \bar{q}_i$, ile dayanıksız tüketim mallarına yönelik harcamaların büyümesi, $\Delta \bar{c}$, arasındaki ilişkinin dayanıklı tüketim mallarının kalite eğimlerine, θ_i , bağlı olduğunu göstermektedir.

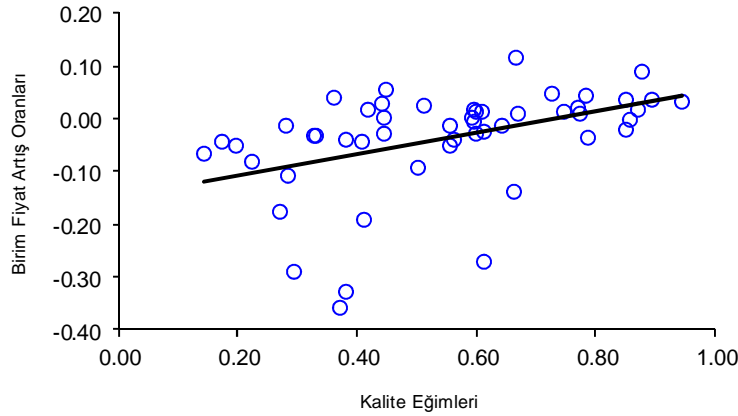
$$\Delta \bar{q}_i = \theta_i \Delta \bar{c} - \sigma \theta_i \Delta \bar{z}_i + \Delta \bar{v}_i \quad (5)$$

Ayrıca, (5) numaralı denklemi (2) numaralı denklemin içine yerleştirerek elde edilen (6) numaralı denklem, birim fiyat artış oranları ile dayanıksız tüketim mallarına yönelik harcamaların artış oranı arasındaki ilişkinin kalite eğimlerine bağlı olduğunu göstermektedir:

$$\Delta \bar{x}_i = \theta_i \Delta \bar{c} + (1 - \sigma \theta_i) \Delta \bar{z}_i + \Delta \bar{v}_i \quad (6)$$

Tüketici fiyatları enflasyon oranları ile birim fiyat artış oranları arasındaki ilişki araç değişkenler yöntemi kullanılarak tahmin edilmektedir. Bu nedenle, öncelikle birim fiyat artış oranları için araç değişken olarak kullanılan kalite eğimleri tahmin edilmektedir. Seçilen 51 ürün ve incelenen 2003–2008 dönemi için hesaplanan birim fiyat artış oranları ile tahmin edilen kalite eğimleri arasında doğrudan ve anlamlı bir ilişki olduğu Grafik 1’de görülmektedir.

Grafik 1. Birim Fiyat Artış Oranları ve Kalite Eğimleri

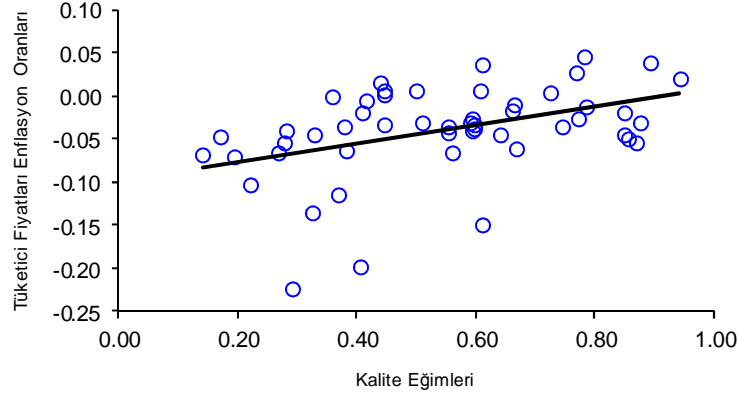

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verilerinden yararlanılarak yazarlar tarafından hesaplanmıştır.

Ayrıca, kalite eğimleri ile tüketici fiyatları enflasyon oranları arasında doğru yönlü ve güçlü bir ilişki olduğu Grafik 2’de görülebilmektedir. Bu durum, diğer ülke deneyimlerine paralel olarak ülkemizde de, tüketici

fiyatları enflasyon oranları hesaplanırken daha kaliteli dayanıklı tüketim mallarına yönelik talep artışlarından kaynaklanan kalite yanlılığının tümüyle kontrol edilemediğini göstermektedir.

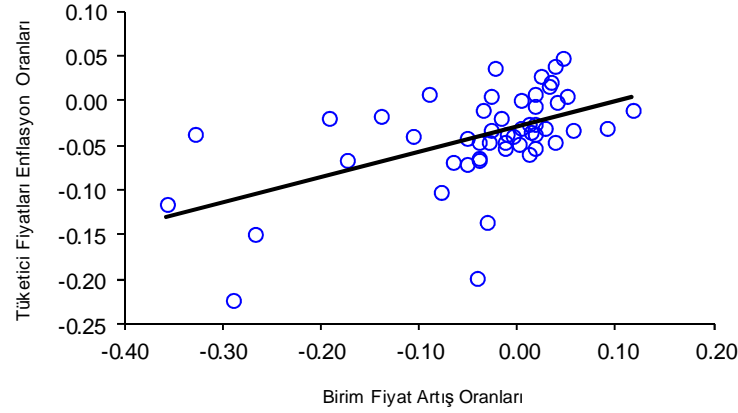
Grafik 2. Tüketici Fiyatları Enflasyon Oranları ve Kalite Eğimleri

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verilerinden yararlanılarak yazarlar tarafından hesaplanmıştır.

Tüketici fiyatları enflasyon oranları ile birim fiyat artış oranları arasında doğru yönlü ve güçlü bir ilişki olduğu Grafik 3'te görülebilmektedir. Ayrıca, tüketici fiyatları enflasyon oranları ile birim fiyat artış oranları arasındaki korelasyon katsayısı yüzde 53,1 olarak ölçülmüştür.

Grafik 3. Tüketici Fiyatları Enflasyon Oranları ve Birim Fiyat Artış Oranları

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verilerinden yararlanılarak yazarlar tarafından hesaplanmıştır.

Tüketici fiyatları enflasyon oranlarının ne kadar doğru ölçüldüğünü bulabilmek için (4) numaralı denklem araç değişkenler yöntemi ile tahmin edilmektedir. Bu denklemde, $\Delta \bar{x}_i$ ile gösterilen birim fiyat artış oranlarının önünde yer alan μ parametresi kalite yanlılığını gösterirken gerçek enflasyon

oranlarını içeren $(1 - \mu)\Delta\bar{z}_i$ ifadesi ise hata terimi olarak kabul edilmektedir. Tüketici fiyatları enflasyon oranları, $\Delta\bar{p}_i$, birim fiyat artış oranları ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Birim fiyat artış oranları için araç değişken olarak θ ile gösterilen kalite eğimleri kullanılmaktadır.

Sonuçlar, 2003 – 2008 dönemi ve seçilen 51 ürün için kalite yanlılığını gösteren μ parametresinin yüzde 52,3 olarak tahmin edildiğini göstermektedir. Bir başka deyişle, sonuçlar söz konusu dönem ve ürün örnekleme için tüketici fiyatları enflasyon oranlarının yüzde 52,3 oranında yanlı ve gerçekte olduğundan yüksek hesaplandığını göstermektedir.⁷ Söz konusu ürünler için, tüketici fiyatları enflasyon oranları ile hanehalkı bütçe anketlerinden elde edilen birim fiyatlar artış oranları arasında 1,85 yüzde puanlık bir fark olduğu görülmüştür. Bu fark, tüketici fiyatları enflasyon oranları üzerindeki kalite büyümesi kaynaklı fiyat artışlarının kontrol edilebilen kısmını oluşturmaktadır. Öte yandan, aynı ürün grubu ve dönem için toplam kalite büyümesi oranı ise yüzde 3,88 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlardan yararlanarak, seçilen 51 ürün ve incelenen 2003 – 2008 dönemi için tüketici fiyatları enflasyon oranı yıllık ortalama 2,03 yüzde puan yanlı hesaplanmıştır.⁸

Bu çalışmada kullanılan ürünlerin TÜFE sepeti içindeki payının incelenen dönemde yaklaşık olarak yüzde 28 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, incelenen ürünler için ölçülen 2,03 yüzde puanlık kalite yanlılığının TÜFE'ye yansımalarının 0,57 yüzde puan olduğu tahmin edilmektedir. Öte yandan, çalışmada veri yetersizliği nedeni ile incelenememesine karşın, TÜFE'nin diğer alt kalemlerinde de benzer biçimde kalite yanlılığının olduğu düşünülmektedir. Örneğin, gıda, sağlık ve eğitim alt kalemleri için tüketiciler gelir ve servet düzeyleri arttıkça, aynı grupta yer alan daha kaliteli ürünlere yönelebilirler. Bu yönelim, söz konusu alt kalemlerin enflasyon oranlarının ölçümünde kalite yanlılığı oluşturabilir. Bu nedenle, hesaplanan 0,57 yüzde puanlık kalite yanlılığı TÜFE için bir alt sınır olarak düşünülebilir.

3. Sonuç

Özellikle, yüksek büyüme performansı sergileyen gelişmekte olan ekonomilerde, hanehalkının gelir düzeyinin artmasına bağlı olarak daha kaliteli dayanıklı tüketim malları satın alma eğilimi artmaktadır.

⁷ Ekonometrik tahminler hanehalkı tüketim harcamaları içinde yüksek bir paya sahip olan yeni otomobil kategorisi dışarıda bırakılarak yapıldığında çok yakın sonuçlar elde edilmiştir.

⁸ Tüketici fiyatları enflasyon oranları ve birim fiyat artış oranları ile kalite eğimleri arasındaki ilişki incelendiğinde, uç değer olabilecek bazı ürünler olduğu göze çarpmaktadır. Bu ürünler dışarıda bırakılarak yeniden yapılan ekonometrik tahminlerde yakın sonuçlar elde edilmiştir. Kalite yanlılığını gösteren μ parametresi yüzde 48,9 olarak tahmin edilirken kalite yanlılığının TÜFE'ye yansımaları ise 0,49 yüzde puan olarak hesaplanmıştır.

Hanehalkının daha kaliteli dayanıklı tüketim malları satın almayı tercih etmesi ise kalite değişimlerinin fiyat endekslerine yansıtılmasındaki güçlükler nedeniyle enflasyonun gerçekte olduğundan daha yüksek ölçülmesine neden olabilmektedir. Bu çerçevede, TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketleri verileri kullanılarak seçilen 51 ürün ve incelenen 2003 – 2008 dönemi için kalite Engel eğrisi denklemleri tahmin edilmiştir. Bulgular, birim fiyat artış oranlarının daha yüksek kalite eğimine sahip ürünler için daha hızlı olduğunu göstermiştir. Ayrıca, tüketici fiyatları enflasyon oranlarının daha yüksek kalite eğimine sahip ürünler için daha hızlı olduğu gözlenmiştir. Bu durum, diğer gelişmekte olan ülke deneyimlerine benzer şekilde, kalite değişimi kaynaklı fiyat hareketlerinin bütünüyle fiyat endekslerine yansıtılamadığını ve ilgili yanlılığın gelişmiş ülkelere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ancak, uygulanan yöntem ile her bir ürün için kalite yanlılığının ayrı ayrı tahmin edilmesi mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, seçilen ürünler ve incelenen dönem için yıllık ortalama kalite yanlılığı tahminleri verilebilmektedir. Öte yandan, hanehalkı tercihlerini ve demografik yapılarını içeren daha ayrıntılı tüketim harcamaları verileri ile daha kapsamlı çalışmalar yapılabileceği hatırlatılmalıdır.

Kaynakça

- Arslan,Y ve E.Ceritoğlu, 2011, “Quality Growth versus Inflation in Turkey”, TCMB Çalışma Tebliği, yayımlanma aşamasında.
- Bils,M. ve P.Klenow, 2001, “Quantifying Quality Growth”, American Economic Review, 91 (4), pp. 1006 – 1030.
- Costa,D., 2001, “Estimating Real Income in the United States from 1888 to 1994: Correcting CPI Bias Using Engel Curves”, Journal of Political Economy, 109 (6), pp. 1288 – 1310.
- Filho,C. ve M.Chamon, 2008, “The Myth of Post-Reform Income Stagnation: Evidence from Brazil and Mexico”, IMF Working Paper, No. 08/197.
- Hausman,J., 2003, “Sources of Bias and Solutions to Bias in the Consumer Price Index”, Journal of Economic Perspectives, 17 (2), pp. 23 – 44.
- Hamilton,B.W., 2001, “Using Engel’s Law to Estimate CPI Bias”, American Economic Review, 91 (3), pp. 619 – 630.
- Moulton,B.R. ve K.E.Moses, 1997, “Addressing the Quality Change Issue in the Consumer Price Index”, Brookings Papers on Economic Activity, 1997 (1), pp. 305 – 366.
- Öğünç,F., 2009, “Dayanıklı Tüketim Malı Fiyat Dinamikleri (Price Dynamics of Durable Consumption Goods)”, CBRT Working Paper, No.09/08.
- TCMB, 2009, “2010 Yılında Para ve Kur Politikası”
- Türkiye İstatistik Kurumu, Hanehalkı Bütçe Anketleri, 2003 – 2008.
- Yörükoğlu,M., 2010, “Difficulties in inflation measurement and monetary policy in emerging market economies”, BIS Paper No 49.